

3. WŁADZA WYKONAWCZA

1. Prezydent RP

a) Zasady wyborów Prezydenta RP

- Prezydent jest wybierany przez naród w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich i tajnych na kadencję 5-o letnią. Ponownie może być wybrany tylko raz.
- Prezydentem może zostać każdy obywatel polski, który ukończył 35 rok życia i posiada pełnię praw wyborczych.
- Prawo zgłaszania kandydatów na stanowisko prezydenta przysługuje organizacjom politycznym, społecznym oraz grupie co najmniej 100 tys. obywateli (podpisy).
- Wybory są przeprowadzane w sposób **większościowy** – za wybranego uważa się kandydata, który otrzymał więcej niż połowę ważnych głosów (nie liczy się frekwencja wyborcza). Jeżeli żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej większości, przeprowadza się II turę wyborów, 14 dni po pierwszej. Do II tury przechodzi 2 kandydatów, którzy w pierwszej turze uzyskali największą liczbę głosów. Wygrywa ten kandydat, który uzyskał większą ilość ważnych głosów
- Ważność wyboru stwierdza Sąd Najwyższy.

b) Warunki wcześniejszego opróżnienia urzędu Prezydenta RP

Opróżnienie urzędu Prezydenta może nastąpić wskutek:

- śmierci Prezydenta,
- zrzeczenia się urzędu,
- uznanie przez Zgromadzenie Narodowe trwałej niezdolności do sprawowania urzędu ze względu na stan zdrowia.,
- złożenia z urzędu orzeczeniem Trybunału Stanu, w przypadku złamania przez Prezydenta RP konstytucji .

Prezydent może przejściowo nie pełnić swoich obowiązków, wówczas jego funkcje przejmuje marszałek Sejmu.

c) Kompetencje prezydenta RP:

1) jako głowy państwa

- nadaje obywatelstwo polskie,
- nadaje order i odznaczenia,
- nadaje tytuły naukowe profesora zwyczajnego,
- ma prawo łaski,

2) w stosunku do Sejmu i Senatu – w zakresie władzy ustawodawczej

- zarządza wybory do Sejmu i Senatu,
- zwołuje pierwsze posiedzenie Sejmu i Senatu,
- ma prawo rozwiązać parlament w przypadku nie uchwalenia przez Sejm ustawy budżetowej w określonym czasie oraz gdy nie zostanie powołany rząd w procedurze trzech kroków,
- podpisuje ustawy i zarządza ich ogłoszenie w Dzienniku Ustaw,
- posiada prawo weta ustawodawczego,
- ma prawo wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności ustawy z Konstytucją,
- ma prawo inicjatywy ustawodawczej,
- wydaje rozporządzenia i zarządzenia w celu wykonania ustaw

3) wobec Rady Ministrów – w zakresie władzy wykonawczej

- desygnuje premiera a na jego wniosek ministrów, na wniosek premiera dokonuje zmian w składzie rządu,
 - występuje z wnioskiem do Sejmu o pociągnięcie członka rządu do odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu,
 - w określonych przypadkach zwołuje nadzwyczajne posiedzenie rządu, któremu przewodniczy (Jest to **Rada Gabinetowa** – nie przysługują jej kompetencje Rady Ministrów)
- 4) wobec władzy sądowniczej
- powołuje sędziów na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa
 - powołuje prezesów Naczelnego Sądu Administracyjnego, Sądu Najwyższego, Trybunału Konstytucyjnego oraz 1 członka Krajowej rady Sądownictwa
- 5) w zakresie zwierzchnictwa Sił Zbrojnych, obronności i bezpieczeństwa państwa
- w razie niebezpieczeństwa zewnętrznego podejmuje decyzję o wprowadzeniu na części lub na całości terytorium państwa stanu wojennego,
 - może ogłosić częściową lub powszechną mobilizację i wydaje decyzję o użyciu sił zbrojnych do obrony kraju,
 - jest zwierzchnikiem sił zbrojnych,
 - obsadza najwyższe stanowiska w siłach zbrojnych – w porozumieniu lub na wniosek ministra obrony narodowej,
 - w razie wewnętrznego zagrożenia państwa lub klęski żywiołowej może wprowadzić na czas określony (3 miesiące) stan wyjątkowy.
 - mianuje Naczelnego Wodza na czas wojny,
 - organem doradczym Prezydenta w zakresie wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa jest Rada Bezpieczeństwa Narodowego.
- 6) f) w zakresie spraw zagranicznych
- jest najwyższym reprezentantem państwa w stosunkach zagranicznych,
 - ratyfikuje i wypowiada traktaty i umowy międzynarodowe,
 - mianuje i odwołuje przedstawicieli RP (ambasadorów),
 - przyjmuje listy uwierzytelniające od akredytowanych przedstawicieli innych państw,
 - podczas przerwy w obradach Sejmu może podjąć decyzję o stanie wojny.
- d) Prezydent ponosi odpowiedzialność konstytucyjną** . Za łamanie Konstytucji Prezydenta można postawić w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu. Decyzję taką podejmuje Zgromadzenie Narodowe większością 2/3 głosów. Trybunał Stanu orzeka, czy Prezydent jest winny czy też nie.
- e) Prezydenci III RP**
- Lech Wałęsa 1990 – 1995,
 Aleksander Kwaśniewski 1995 – 2000, 2000 – 2005,
 Lech Kaczyński 2005 – 2010
 Bronisław Komorowski 2010 – 2015,
 Andrzej Duda 2015 - ...

2. Rada Ministrów - rząd

- a) Skład Rady Ministrów** – w skład Rady Ministrów wchodzi Prezes Rady Ministrów (premier), wiceprezisi Rady Ministrów, ministrowie oraz przewodniczący określonych w ustawie komitetów. Rada Ministrów działa kolegialnie (jest wieloosobowa).

b) Powoływanie rządu – procedura trzech kroków,

1 krok	Prezydent RP desygnuje (wskazuje) premiera a na jego wniosek ministrów.	Premier w ciągu 14 dni wygłasza w Sejmie expose (przemówienie) , w którym przedstawia program rządu i prosi Sejm o udzielenie rządowi wotum zaufania .	Sejm udziela rządowi wotum zaufania bezwzględną większością głosów . Jeżeli rząd nie uzyska wotum zaufania rozpoczyna się krok 2.
2 krok	Sejm desygnuje premiera , który ma 14 dni na stworzenie rządu.	Po wygłoszonym expose premier prosi Sejm o udzielenie wotum zaufania.	Sejm udziela rządowi wotum zaufania bezwzględną większością głosów . Jeżeli rząd nie uzyska wotum zaufania rozpoczyna się krok 3.
3 krok	Prezydent RP desygnuje premiera , który ma 14 dni na stworzenie rządu.	Po wygłoszonym expose premier prosi Sejm o udzielenie wotum zaufania.	Sejm udziela rządowi wotum zaufania zwykłą większością głosów . Jeżeli rząd nie uzyska wotum zaufania Prezydent RP skraca kadencję parlamentu i rozpisuje nowe wybory.

c) Kompetencje Rady Ministrów

- prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną państwa,
- zapewnia wykonanie ustaw i wydaje rozporządzenia,
- kieruje całością administracji rządowej oraz koordynuje jej działania,
- sporządza projekt budżetu państwa oraz kieruje ich wykonaniem,
- sprawuje ogólne kierownictwo w dziedzinie obronności, zapewnia bezpieczeństwo zewnętrzne,
- nadzoruje działania samorządu terytorialnego.

d) Premier i rząd ponoszą odpowiedzialność polityczną i konstytucyjną.

- **Rada Ministrów ponosi odpowiedzialność polityczną przed Sejmem za swoją działalność.** Może zostać odwołana przez Sejm za podejmowane decyzje (negatywna ocena działalności rządu). Sejm może przegłosować **wotum nieufności** wobec rządu lub poszczególnego ministra, bezwzględną większością głosów. **Konstruktywne wotum nieufności** - uchwała o wotum nieufności wobec rządu, która zawiera nazwisko kandydata na premiera . W tym przypadku odwołanie rządu łączy się jednocześnie z powołaniem nowego premiera.
- **Premier i ministrowie ponoszą odpowiedzialność konstytucyjną** – za naruszenie konstytucji lub ustaw.

e) obecnie na czele rządu stoi Pani Beata Szydło z partii PiS.